

# ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ У ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА ПРИКЛАДІ КНП «ГОРОДНЯНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАЙОННА ЛІКАРНЯ» ТА ШЛЯХИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ

Денисюк Л. О., студентка

Потоцька С. О., кандидат біологічних наук,  
доцент кафедри екології та охорони природи

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка  
(м. Чернігів)

Все більше уваги привертається нині у світі до проблем утилізації відходів. Люди дуже змінили Землю, підлаштовуючи її під свої потреби, але частіше за все зміни відбуваються не на кращу сторону. Однією з глобальних екологічних проблем є засмічення нашої планети: об'єм відходів зростає з кожним днем.

Утилізація відходів, зокрема медичних, є серйозним питанням, яке необхідно вирішити в Україні. Сортування, облік та звітність з питань утворення відходів у медичних закладах периферії недосконалі або майже відсутні. Крім того, дуже важливими моментами при поводженні з відходами закладів охорони здоров'я є їх знешкодження, видалення, а також збільшення можливості повторного використання деяких видів відходів. Саме ці аспекти було вивчено на прикладі Комунального некомерційного підприємства «Городнянська центральна районна лікарня» Городнянської районної ради.

Екологічна утилізація має бути: науково узгодженою, затвердженою законодавством, економічно вигідною та обов'язковою. Головною частиною правильної утилізації є сортування медичних відходів.

Термін «медичні відходи» охоплює широкий спектр різних побічних продуктів галузі охорони здоров'я. Небезпечні відходи – це відходи, що мають фізичні, хімічні, біологічні чи інші небезпечні властивості, що створюють або можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини, а тому потребують спеціальних методів та засобів їхнього використання. Крім того, проблема з утилізацією відходів стає все гострішою в екологічному, соціальному та економічному аспектах нашого буття. У господарський обіг можна залучити тисячі тонн вторинних ресурсів, додатково збільшити випуск продукції, значно скоротити енерговитрати. Дійсно, альтернативи утилізації відходів немає. Відходи необхідно утилізувати й переробляти [1].

Медичні відходи класифікують на 4 категорії:

Категорія В: Епідемічно небезпечні медичні відходи. До них, зокрема, належать наступні види: «Гострі предмети» (цей вид відходів включає все, що може проколоти шкіру, включаючи голки, скальпелі, ланцети, розбите скло, бритви, ампули, скоби, дроти, троакари тощо), «Інфекційні відходи» (до цієї категорії відносять все, що заразне або потенційно заражене, включаючи кров, мазки, тканини, виділення, обладнання та лабораторні культури, частини тіла тощо).

Категорія С: «Генотоксичні відходи». Це дуже небезпечна форма медичних відходів, яка є або канцерогенною, тератогенною, або мутагенною.

До цієї категорії відносяться дезінфекційні засоби, елементи живлення, термометри з ртуттю, лампи та інше.

Категорія D: «Радіоактивні». Цей вид відходів, як правило, означає невикористану радіотерапевтичну речовину.

Категорія A: Загальні медичні відходи (тверді побутові відходи). Цей тип також не називають небезпечними відходами. 85% усіх медичних відходів вважаються ненебезпечними та загальними. Відходи охорони здоров'я можна переробляти на місці чи поза ним. Їх можна спалювати, автоклавувати, обробляти у мікрохвильових печах або обробляти хімічними або біологічними засобами [1].

При вивченні звітності виявлено, що лише пластикові вироби (системи одноразового переливання рідин та одноразові шприці) підлягають обліку та подальшій переробці після ретельної дезінфекційної обробки. Однозначно позитивним моментом є ретельний підхід до дезінфекції усіх без винятку різновидів інфікованих відходів. Тобто, якщо навіть неможливо знищити подібні види відходів, то вони, принаймні, пройшли знезараження, на відміну від стихійно викинутих предметів домашнього самолікування.

Ще один момент, на який було звернено увагу: лікарні мають потужну кількість паперових документів з інформацією про пацієнтів, яка не підлягає розголошенню. Хоча зараз і впроваджується введення електронних форм обліку, зокрема амбулаторної карти хворого, процес недосконалий, і паперові дублікати будуть потрібні пацієнтам принаймні наступні кілька років. Історії хвороб пацієнтів, звіти або запити ведуться на папері. Частина документів потребує (після певного терміну зберігання) знищення, що зазвичай здійснюється шляхом спалювання. Це значить, що сотні кілограмів паперу, який можна було б використати повторно, просто знищується. Саме тому виникла думка про придбання лікарнею шредера для деструкції паперів з конфіденційною інформацією шляхом подрібнення. Необхідно підрахувати термін, за який подібні витрати окупляться, якщо такий папір (разом з картонною тарою, якої теж багато іде просто на смітник) здавати для повторної переробки.

Необхідно якнайшвидше розробити просту і доступну для використання інструкцію щодо звіту з кількості та якості відходів, що утворюються закладами охорони здоров'я. З метою удосконалення системи поводження з відходами, якості контролю за даним процесом та облікової звітності у медичних закладах, на теперішній час проводиться робота зі створення детального шляху знищення або утилізації медичних відходів у закладах охорони здоров'я периферії, зокрема Городнянської ЦРЛ.

#### **Література:**

1. Макарова Н. С., Гармідер Л. Д., Михальчук Л. В. Економіка природокористування: Навч. пос. – К. : Центр учбової літератури, 2007 – 322 с.